

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.
Kiadóhivatal
Sulv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)
(Aradi Nyomda Vállalat.)
Járgóncim: Közlöny, Arad
Telefonszám:
Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Égész évre ... .. 720 Lej
Fél évre ... .. 360 Lej
Negyed évre ... .. 180 Lej
Havonta ... .. 60 Lej

Hirdetések díjazás szerint.
Megjelenik naponta reggel.

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Bucurastina 1) banival
több.

Bratiann miniszterelnök útja.

(Prága, október 13.) Bratiann Jonel miniszterelnök feleségével együtt tegnap Prágába érkezett. A pályaudvaron Benes miniszterelnök és neje, valamint a prágai román követség személyzete fogadták őket. Benes külügyminiszter dezsónét adott a miniszterelnök tiszteletére, aki este elhagyta a cseh fővárost és visszautazott Bucurestibe.

A parlament megnyitása

(Bucuresti, okt. 13.) A miniszterelnökség a parlament megnyitásának programját tegnap állapította meg. Ez a következő: Október 15-én, délelőtt 11 órakor Teatrum a székesegyházban, amelyen résztvesznek a miniszterek, a szenátorok és képviselők, a legfőbb semmitőszék, a Román Akadémia, az állandó közigazgatási tanács, az egyetem tanári kara, az Atheneul Roman, az ügyvédi kamara, a legfőbb műszaki tanács, az ítélőtábla és törvényszékek elnökei, a főváros tanácsa, a kereskedelmi kamara, a katonai hatóságok és a legfőbb állami tisztviselők.

Félünnepi alkalmakkor az összes résztvevők a képviselőház nagytermében gyülekeznek. A két főnáholyt a diplomaták foglalják el. A szenátorok és képviselők a királyi trónnal szemben levő padokat foglalják el. A királyi testőrség és az uralkodó elindulását 101 ágyulövés jelzi. Tizenkét órakor Ófelsége, a trónörökös társaságában belép a nagyterembe az adjutánsok és a királyi család kíséretében. Ófelsége, akit a miniszterek vesznek körül, felolvassa az alkotmányozó nemzetgyűlést megnyitó trónbeszédet. Ezután az uralkodó eltávozik és a parlament megkezdi munkáját.

Harangszentelés Clujon.

(Cluj, október 13.) Tegnap este szentelték fel a Szent Mihály templom négy új harangját, amelyet a háborúba elvitt harangok helyett öntöttek. A felszentelési szertartást gróf Majláth erdélyi püspök végezte fényes papi segédlettel. A szertartás után körmenet volt, amelyen több ezer hívő vett részt.

Amerika 110 millió dollárt jegyez a német kölcsönből.

(Newyork, október 13.) A Morgan-bank ma hivatalos közleményt adott ki arról, hogy a vezetése alatt álló szindikátus 110 millió dollárt vett át a német kölcsönből, amelyet holnapról jegyzésre ajánlanak fel a közönségnek.

A marokkói helyzet.

Irtta: LLOYD-GEORGE.

The Right. Hon., O. M., M. P. Nagy-britannia volt miniszterelnöke.

Spanyolország komoly bajban van Marokkóban. A Riff-hegység kecskéjét szarvánál fogva tartja, de se fékentartani, sem szabadjárásra eresztetni nem bírja. A kecskének döfései vadak, hirtelenek és olykor zavartokozók. A hegyek mindenben segítségére vannak a megbokrosodott állatnak. A hegyek szeretik a szabadságért küzdő zendülőket, oltalmat és a kikötésre alkalmat adnak neki.

Aránylag miért nyugodt és virágzó állapotú a franciák Marokkója holott Spanyol-Marokkó a nyugtalanságnak és a vérontásnak állandó forrása? Azért, mert a francia területen a népességnek zöme termékeny és hozzáférhető síkföldön él s tehát könnyebb rajta uralkodni. A spanyol terület viszont hegyeknek és szurdokoknak tömkelege.

Két évvel ezelőtt ellátogattam Marokkónak abba a részébe, a mely most katonai forrongásnak és tevékenységnek középpontja. Abban az időben a nyugalom tájképe volt. Spanyol-Marokkó Melilla felől való részében a riff-kabílok teljes zendülésben voltak. Jelentős spanyol seregekre súlyos vereségeket mértek, nagy mennyiségű fegyvert, lőszert és élelmiszert zsákmányoltak. Jelentékeny esemény volt ez abban az országban, melyben addig a törzsek fegyverei elavult szerkezetűek voltak és a lőszerkészlet vajmi csekély. A francia terület és a tenger felől működő csempészet ellátta ugyan őket bizonyos felszereléssel, csak hogy tulságosan szegények voltak ahhoz, hogy jelentős mennyiségű fegyvert vásárolhassanak.

Zsákmányukkal új és jobb ágyukat, meg municiót kaptak, mint amilyenjük valaha is volt, foglyaik pedig ellátták őket a felszerelésük kiegészítéséhez szükséges pénzzel. — Spanyolország súlyos váltáság díjat fizetett a mórok kezébe esett katonai szabadságának megvásárlása fejében, s a mórok azután olyan eszközökre váltották be a pénzt, mellyel még több foglyot ejthettek.

A melillai kudarc ilyenformán jelentősen rosszabbra fordította a helyzetet.

E vereség előtt Spanyolországnak, bár vitéz, de rossz fegyverzetű portyázókkal volt dolga. Utána elsőrendű harcosokkal kellett számolnia, kiket győzelmeik tüzelnek és akik a legjobb modern fegyverekkel vannak felszerelve. Ez a magyarázata annak, hogy az

elvesztett terület visszaszerzésében óvatosan jártak el és hogy az újjászervezett és megerősített spanyol csapatok beérték annyival, hogy a melillai partvidéket és a szomszédságában elterülő megközelíthetőbb és könnyebben megvédhető országrészt tartásák. Nagyon könnyen meg szokás nyugodni abban a felfogásban, hogy a modern hadfölszerelés bonyolultsága és költséges volta olyan mértékben növelte meg a jól felszerelt hatalmak esélyeit, hogy a zendülőknek velük szemben vajmi csekély az eshetőségük. Az utóbbi huszonöt év eseményei Dél-Afrikában, Irországban és Marokkóban ellene mondanak e feltevésnek. Egy kicsiny telepés gyarmat meghódítására 400 ezer embert kellett a brit hadseregnek a tengeren át Dél-Afrikába küldenie és 150 millió fontot elköltenie ahhoz, hogy három esztendei költséges és dicsőségtelen küzdelem után, a háborút olyan béke fejezze be, amely lényege szerint visszaadta a bur parasztság függetlenségét.

Mi van most Spanyol-Marokkóban történőben? A lázadás kitört. Miközben Melilla területe a fegyveres nyugalom állapotában volt, Tetuan zónáját, úgy látszott, hogy teljesen meghódították és kezükben tartják a spanyolok. 1923 elején jártam Spanyol-Marokkóban. Nem sokkal a látogatásom előtt Tetuan utjai bizonytalanokká váltak a környező hegyek portyázóinak tevékenykedése következtében. A kitímő tetuáni katonai ut, majd pedig a tengerparti vasút megépítése számos emberéletbe került és a munkásokra az egész vonalon katonai őrnökök és erődöknök kellett vigyáznok.

Az okos spanyol kormányzóknak azonban sikerült meggyeznie Rasz Raszulival, a féltelmes öreg hegyi törzsfővel, aki bizonyos kárpótlás fejében békére kényszerítette féltelen embereit.

Csakhogy ezzel a ténykedésével, úgy látszik, eljátszotta a bizalmukra való igényét. Befolyása rohamosan elfogyott és a tetuáni mögöttes országrész hegylakói most teljes lázadásban vannak, a spanyol kormány pedig elrendelte a visszavonulást az előzetelt hadállásokból, melyeket még egy évvel ezelőtt látszólag biztos tartott. A spanyol hatóságok 1923-ban azt erősítették előttem, hogy Sesuán belsejében a tartózkodás épp olyan biztonságos, mint akár Granadában. Ma már nem így van. Az

utakat bizonytalanra teszik a riffek guerillacsapatai, a spanyol csapatokat pedig visszarendelték Tetuanba.

A spanyol diktátornak és kormányának így hát olyan természetű elhatározásra kell rászánnia magát, amely a közönséges hátorság nál többet kíván meg az államfőiről.

El kell szánnia magát arra, hogy a spanyol lobogó bevonását rendelje el a tekintélyét megcsúfoló zendülő bandának szemé láttára. Vagy ez, vagy költséges háború következik, amely évekig elhúzódhat.

Spanyolország, ha föl van készülve a szükséges ember- és pénzáldozatra, végül kétségtelenül tökéletes győzelmet arathatna, csak hogy több mint kétséges, hogy megérné-e az eredmény az árát és kétséges az is, vajjon a még oly teljes győzelem is tartós lenne-e azon a szaggatott terepen.

Nincsen megalázó abban az elhatározásban, hogy Spanyolország lemondjon a helyi törzsek leigázásának költséges és haszon nélküli való feladatáról. Nem egy birodalom hasonló helyzetben tekintélyének megcsökkenése nélkül önként abbahagyta ugyanilyenféle vállalkozását. Róma eszes császárai gyakran meghátráltak az elől, hogy a határmenti harcias néptömegekkel természetlen harcokba bocsátkozzanak és inkább alkalmassabb terepen kerestek védhetőbb hadállást, ahol támadóikat könnyebben megverhették. A brit birodalom is ismételtelen szembekezdült ugyanezzel a problémával India északnyugati határán. A belátásos alkirályok mindig is kárhöz takták az Indiát Afganisztántól elválasztó hegyi tájakra irányított hódító hadjáratokat. Hébe-hóba expedíciót szerveztek a hegyi portyázók megbüntetésére, kik a sík területekre törtek és kárt tettek azokban, kiknek megoltalmazása a brit fegyverekre tartozott. Mindig költségesek voltak azok a büntető expedíciók és azért, mihelyt a hegylakók megkapták kellő büntetésüket, a császári hadsereg a jövőbeli jó viselkedés ígéretének fejében visszavonult. Esztendőkre terjedő béke következik az ilyen expedíciókra és Britannia tekintélye miben sem szenved meg a visszavonulást.

Ha Nagy-Britannia térképére pillantok és látom, hogy milyen jelentékeny részecskéjét foglalja el az a sziklás terület, amelyet Wales néven ismerünk, akkor elcsodálkozom, hogy az olyan harcias emberfajtáknak, mint a szászok és a normanok, csaknem nyolcszáz esztendőjebe került annak a kicsiny tartománynak meghódítása. Pedig abba az időben bizonyára gyér lakosságú volt és a hegylakók bizo-

nyára szegények és rosszul fegyverezettek voltak.

Ugyanakkor megépítették a tenger partján Offa király gátját, de nem azért, hogy a szegény walesieket megvédelmezze a gazdag és hatalmas szász lovagok ellen, hanem hogy a szászokat védje meg a merész hegylakók rajtaütései ellen. A szász és norman királyok időnként nagy hadsereggel nyomultak a hegyek közé és lebírták az ellenállást. De amint visszavonultak, a hegyi fellegek újra rászakadtak a völgyekre és az angol uralom elenyészett a mindent betakaró ködben. A norman királyok erre alhoz a politikához folyamodtak, hogy a tengerpartot és a gazdagabb völgyeket megszálltassák és hatalmas várakat építtettek minden öböl és minden völgytorok védelmére. E várak nem egyje a középkori várépítésként népszerű példája Európában. Rómjaik ma is megragadó fogalmat adnak nagyságukról, erejükéről és szépségükről. És mégis abban a nagy szónoklatában, melyet az Amerikával való kibékülés érdekében mondott Burke, hangsúlyozva jelentette ki ez a nagy államférfi, hogy angol ember még kétszáz évvel Walesnek ugynevezett meghódítása után is nem mert ott letérni az országutól.

A skót hegylakók 1745-ig a fél függetlenség állapotában éltek. Anélkül, hogy egy vereséget mértek az angol seregekre, melyeket zavargásuk elnyomására küldtek ellenük. Az angol uralkodók általában szívesen megnyugodtak abban, hogy a maguk törvényei és szokásai szerint éljenek a maguk törzsfőnökeik uralma alatt mindaddig, amíg megmaradtak völgyeikben.

Ha Spanyolország elszánja magát, hogy Marokkóban azt az óvatos politikát kövesse, amelyre számos nagy birodalom története bőven szolgáltat példát, méltóságának megalázását abban senki sem láthatja.

Spanyolország az utóbbi években nagyobb halált, mint történelme előző két évszázadában együttvéve. Kuba elvesztése tiszta üdös volt népe nézve. Az adók, melyeket a parasztió kikényszerítettek, hogy fenntartsák vele a fegyveres erőt, amely a kubai lázadások elnyomásához volt szükséges, elszegényítették az országot. Mióta erőforrásainak ez a lecsapolása véget ért, Spanyolország önmaga fejjel lefelé fordíthatja a jövőjét.

Ha az esztelen katonai dőlly arra találja ragadni Spanyolországot, hogy megkísérelje akarata táborát törni az Atlasok hegyeit, akkor megismétlődik vele az, amit Kubával ért meg. Pénze és emberei átkelnek a tengeren és elvesznek Afrika mélyében, miközben az anyaország sürgős szükségletei elhiányoznak.

Nem hiszem, hogy ezeket az állapotokat azután akár a diktatúra, akár a dinasztia túlélhesse.

A másik alternatíva a partvidéknek és a mozgási szabadság, meg a biztosság érdekében szükséges, mögöttes országérésnek tartalása és megerősítése. Ennyi mind az, amire Spanyolországnak illeti, biztossági érdekből, vagy a becsület nevében szüksége van.

Lemondott a magyar földművelési miniszter.

Az ébredők politikai pártot alakítanak.

(Budapest, október 13.) Gróf Bethlen István miniszterelnök ma Horthy Miklós kormányzónál volt kihallgatáson és jelentést tett a helyzetről, amely nagyatádi Szabó István földművelésiügyi miniszter lemondásával következett be. A kihallgatáson hosszasan tárgyalták a kiszáradt követeléseit. A kormányzó holnap délután a lemondott nagyatádi Szabót fogadja kihallgatáson.

Érdekes politikai pikantéria, hogy a magyar ébredők politikai pártba tömörülnek. E célból vasár

nap, október 19-én, négyülést tartanak Kecskeméten. Pártvezérnek Héjjas Ivánt választják meg és vezérkarában Gömbös Gyula, Eckhardt Tibor, Zsitkay János, Kiss Menyhért, Zsilinszky Endre, Lendvai István, Viczián István és Fáy Gyula jelenleg még fajvédő képviselők foglalnak majd helyet. Terüik szerint az Ébredő Magyarok Egyesülete ezentúl is mint „társadalmi” egyesület fog működni és mellette az ébredők pártja fogja irányítani az ébredők politikai tevékenységét.

SZÍNHÁZI ÉLETVISZLET

Az árnyék.

Vasárnapi bemutató az aradi színházban.

Dario Nicodemi „Az árnyék” című drámájával is éppen olyan szép sikert aratott, mint az Aradon is előadott „Tökmag”-gal, ez a kedves és hájos darab. Az olasz drámaíró nem törekszik nagy problémák megoldására. Témája nem súlyos, de drámai mag van benne. Nyújtja a kevés cselek ményü történet, sokat beszél azokról a szenvedélyekről, amelyek alakjainak lelkében viharznak, de nem okozó nagy csökevényeknek. Dario Nicodemi mégis érdekes és az bizonyosága annak, hogy mestere a színpadi munkának. Szentimentális lélekdráma, a mit „Az árnyék”-ban ad, de igaz és lélettel teljes. Egy beteg aszszony vívódása az életért és az élet minden szépségéért, az „Az árnyék” egész tartalma. A darab hibái nem is hibák, mert Nicodemi érdekes és igaz. A mindenütt nagy sikert aratott darabot szép és összevágó előadásban kaptuk. Az előadás középpontjában Fekete Irén, a társulat drámai hősnője áll, akiről meg kell állapítani, hogy abszolút jó színésznő. Megérti amit játszania kell és a megértésen keresztül nagyszerűen tolja másolja szerepének minden érdekességét és szépségét. Egyéniségének különösen jól illett „Az árnyék” női főszerepe, amelynek karakterét szívvel és lélekkel rajzolta meg. A szenvedés és az öröm igaz színekkel jutottak kifejezésre játékában. Általa elhittük Dario Nicodemi minden szavát, életnek vettük írását és érdekelt mindvégig a dráma. A szó szoros értelmében feszült figyelemmel kísértük az előadást. A darab többi szereplői is megfelelően illeszkedtek bele a dráma hangulatába. Harmath Jolán, F. Károly Klára, Vékony Ilona, Mészáros Béla, Darvas Ernő és Kassay Károly, valamennyien hozzájárultak a darab sikeréhez és a szép előadáshoz. A szép ház közönsége sokat tapsolt és többször szólította a főszereplőket a függöny elé. A tapsok jórésze természetesen Fekete Irénnek szült, akinek ez volt tulajdonképpen aradi bemutatkozása. (b. i.)

• Az aradi színház heti műsora. Kedden: Arvácska operette. Szerdán: Szerlem királya, operette. (Bemutató.) Csütörtökön: Szerlem királya

operette. Pénteken: Bajadér, operette. Békefy Lajos első fellépése. Szombaton délután 3 órai kezdettel ifjúsági előadás; fél 9 órakor Velencei kalmár, dráma, Fekete Mihály fellépésével.

• Az aradi színházi iroda hírei. Az első ifjúsági előadás. Az iskolák fiatalosága számára szombaton délután tartja a színház első ifjúsági előadását félhelyárok mellett. — A bajadér. A múlt szezon diadalmas operettjét, a bajadért választotta Békefy Lajos, az új tenorista bemutatkozásul. Békefy a bajadérban Radjani herceget játssza, Odette Lengyel Irén lesz, Napoleon Misoga, Le Tourette Kassay, Mariette Zilahy Irén, Armand gróf Szabó Gyula, Parker ezredes Mészáros és Pimpinette Szabadkai. A Kálmán Imre operett pénteken kerül színre. — Szerlem királya. Szerdán este újabb operett bemutatás lesz Aradon. Ezúttal a Szerlem királya című értékes színpadi termék kerül előadásra, melyhez Paul Lincke írta a hatásos zenét. A darabban Leonorát Lengyel Irén, Izabellát Zilahy Irén, Casanovát Szücs Laci, Tosellit Kassay, Narcisist Misoga, Cirdinit Szabadky, Carnerot Arany József játssza. A Szerlem királyát maga Fekete Mihály színigazgató rendezi. — A velencei kalmár. Fekete Mihály programjába a klasszikus darabok sorozatos előadását is felvette. Az első ilyen nagyobb irodalmi értékű színpadi mű Shakespeare Velencei kalmárja lesz, mely szombaton kerül színre. Shylockot Fekete Mihály, Portiát Fekete Irén és Antoniót Ladányi játssza.

• Ma, kedden van Stern Rózsika hegedűművész egyetlen hangversenye a Kulturpalotában. Jegyek még korlátolt számban a Sándor (vagy Kelet) hírlapjában kaphatók.

Csak 7 éves gyermekeket vesznek fel az első elemi osztályba.

(Saját tudósítónktól.) Nagy meglepetéssel értesülnek majd az érdekeltek szülők és tanítók Anghelescu közoktatásügyi miniszter legújabb rendelkezéséről, mely ma érkezett meg Timisoarára.

A rendelet szerint csak a 7-ik életévet betöltött gyermekek vehetők fel az elemi iskola első osztályába, azokat, akik ezt a kort még nem érték el, a rendelet az ovódába tereli, viszont a többi elemi iskolai tanuló mind ebben az iskolában visszakerül a múlt évi osztályba. A második osztályu az elsőbe s így tovább.

Felesleges megemlítenünk, hogy ez a rendelet nemcsak a gyerme-

kekre nézve jelent jogfosztást, mert önhibájukon kívül osztályismételésre kényszeríti őket, de a szülők is váratlanul újabb nem várt anyagi megterheléssel sújtja.

Pardon — egy szóra...

Elővételben kaphat jegyet A két árva 9 órai előadására (bármelyik napra) az APOLLOBAN.

Tragédia a lagunák városában.

Bécsi fiatalember titokzatos halála Velencében.

(Velence, okt. 13.) Az ódon olasz városnak ismét érdekes szenzációja van. Egy pillanatra felelevenedik a régi idő, amikor a külföldiek veszélyes volt még csak a szép nők csábító szeméibe is nézni, mert háta mögött állott a bravo ésre fent törével. Nagyon sok külföldi tűnt el nyomtalanul a sőhajók hidja környékén a csendes lagunákban, az eltűnések oka pedig legtöbbször a nő volt. A napokban halva találtak egy ismeretlen férfit a laguna partján, nyakán két törzsürással. A halott kiállításánál zsebében talált fényképe és utlevele nyomán Günther Mátyas 32 éves bécsi fényképészben állapították meg. A nyomozás kiderítette, hogy a fényképész a város egyik előkelő családjának leányával Odolmá Karlával jegyben járt. Günther azonban nemrég egy eldugott, harmadrendű lokálban megismerkedett egy gyönyörű fiatal olasz táncosnővel, akibe halálisan beleszeretett. Barátainak minden figyelmeztetése dacára éjszakáról-éjszakára a veszélyes környéken járt, hogy a szép táncosnővel találkozzon. Meggyilkolásának estéjén menyasszonyához volt hivatalos. A menyasszony azonban este hét órakor levelet kapott Günthertől, hogy elfogultsága miatt nem mehet el. A fiatal ember utja ekkor megint a kávéházba vezetett, onnan pedig a halálba. A gyilkosok kiléte ismeretlen, a táncosnő a gyilkosság éjszakáján óta eltűnt és a velencei rendőrség minden fáradozása eddig eredmény nélkül járt.

A rendőrségi nyomozásnak rövid idő alatt sikerült megállapítani a gyilkosság tettesét. A meggyilkolt fényképész szállodai szobájában kutatást tartottak és ott egy csomó levelet találtak. A leveleket Orlandina Cacchioni nevű hölgy írta alá. Az egyik levélben az ismeretlen hölgy fenyegetőzött, hogy nagy baj történik, ha Günther nem veszi feleségül. A rendőrség figyelmét felkeltette a levél és nyomozni kezdtek a hölgy után. Kiderült, hogy a táncosnőt hívják Orlandina Cacchioninak. Erre a táncosnőt egy velencei kávéházban letartóztatták. A szép táncosnő először tagadt, de azután bevallotta, hogy ő ölte meg a szerencsétlen fényképészt, mert nem akarta feleségül venni és mert szakítani akart vele. — Günthert találkára hívta a Piazza Doriára és ott a veszekedés hevében előrántott kebeléből egy törts és leszurta szerelmét. A gyilkos táncosnőt az ügyészségre kísérték át.

Drámát legjobban Shakespeare-rt; de poloskát egyedül LOVAS-irt. Arad, Str. Oituz (Illés-u.) 111.

Anatole France meghalt.

A világirodalom gyásza. A XX-ik század legnagyobb íróművészeinek halála. Az egész művelt világ részvéte.

(Saját tudósítónktól.) Amitől az egész művelt világ már két hét óta félt, most bekövetkezett: meghalt Anatole France. Közel két hete kiütközött már a halállal és ennek a küzkedésnek minden kis fázisáról szinte egyidőben szerzett tudomást Európa minden városa, a távoli Amerika, Afrika és Ázsia, a művelt világ aggódó figyelme a toursi tuszkulánium fehér ágyára szegződött és az orvosok jelentései kevés vigaszt nyújtó száraz sorai szinte előkészítették az emberiséget arra, hogy meg kell halnia a huszadik század legnagyobb bölcsének, a tollművészeinek, a derűsen mosolygó epikureusi filozófusnak, — Anatole Francenak. Korának legnagyobb alakja, költő, művész, tudós, bölcselő, harcos agitátor, a világosságnak erőstollu küzdője, a szabadság, humanizmus és megértés fanatikus hirdetője, a ki a borzalmas világháború alatt is bátor volt felemelni szavát a barbarizmus, a vérözön ellen. Késő aggságára az Institut tagja, mert először nem engedték be a halhatatlanok közé, féltek tőle, mint a hogy a világosságtól mindig fél a sötétség. De meg kellett mégis hajolnia óriási egyénisége előtt, ilyen nagy stílusművészt még a tehetségekben oly gazdag francia horizont is csak keveset tudott felmutatni.

Anatole France ravatala körül most egy egész világ áll gyászolva, könnyezve. Ha ráillik valakire a mondás, hogy nem élt hiába, úgy erre a nagy emberre igazán ráillik. Hátrahagyott munkái egész könyvtárt tesznek ki, műveit ugyancsak minden nyelvre lefordították és nevét az öt földrészben mindenütt ismerték, hiszen Anatole France bár franciának született, de mégis az egész emberiségé volt és miként életében minden nemzet elnyomottjai tanítómestereinek vallották őt, most a nagy gyászban is osztozkodni akarnak a népmilliók.

Thibault Jaques Anatole.

Párisban született 1844-ben és családi neve tulajdonképpen Thibault Jaques Anatole. Atyja szegény szajnaparti könyvárus és a kis Anatole életének első részét a szajnaparti könyvkereskedésben tölti el, ahol bőven van alkalma buvárkodni az ódon könyvekben. Először 1868-ban, tehát 24 éves korában tűnik fel Párisban gyönyörű kritikái tanulmányaival, majd később a Le Temps kritikusa lett. Kritikáit általában a szkepticizmus jellemezte és a romantizmus akkori korában, amikor még ugyancsak Victor Hugo és a két Dumas uralta az irodalmat, a fiatal kritikus új hangját meglehetősen idegenkedve fogadta Páris. Első nagy munkája a Thais volt, amely egyszerre ismertté tette nevét. Ez a gyönyörű regény annyira emberi és stílusa oly kikristályosodottan ragyogó, hogy az emberek felfigyeltek rá. Témáját az öskeresztény-korból vette és itt méri első csapását a római katolikus anyaszentegyház ellen. Ez a tendencia azután megnyilvánul később többi műveiben is, amiért aztán könyveit a római kuria indexre tette.

Pár évvel a Thais után látott napvilágot második nagy regénye, a Bonnard Szilveszter vétké, amely hatalmas feltűnést keltett és még jobban megalapozta írói sikerét. A hangulat és poézis ez a munka és talán ebben a regényben csillog ki legjobban Anatole France csodás elbeszélő művészete és ragyogó stílusa. Irodalomtörténeti szempontból legbecsesebb műve a Fehér kövön, amelyben három kultúra ölelkezik össze és amelyről több értekezés és esszé jelent meg. A múlt század nyolcvanas éveiben írta a Vörös Liliom-ot, amely talán egyetlen nem irányregénye, ebben Paul Verlain tragikus életét rajzolta meg biztos kézzel. A könyv maga az izzó szenvedély és művészi szépség.

A nagy harcos.

Ezután már minden munkája valószínűleg eseménye az irodalomnak. Óriási feltűnést kelt a Pingvinek szigete, amelyben finom, de mégis hallatlanul éles szatírával írja meg Franciaország történetét, tépi ronggyá a hazug hagyományokat és való értékére szállítja le a nagyok köré fonódott nimbuszt. Egyik kiadást a másik után érte el ez a könyv és minden nemzet sietett lefordítani a maga nyelvére a becses munkát. Éles gúnyal támadja az egyházat, de szatírája sehohsem sértő, mert isteni magaslathoz nézi az emberek túlekedését és apró harcait. Hasonlóan tendenciózus irányregénye a Pártütő angolok, amelyben szintén erősen döngeti a morál, állam, egyház, társadalom, militarizmus ódon vastag falait és drága, bájos alakjai a maguk kedves módján minduntalan nagy igazságokat vágnak oda az avult intézmények kapuihoz. Bergeret ur derűs és világos filozófiájában már inkább a bölcs mutatkozik be az olvasónak. Egész ciklust írt kedvenc alakjáról Bergeret tanár úrról, aki finoman éles kritikát gyakorol az egész mai társadalomról és annak berendezkedéséről. Regényei: A szilfasoron, Bergeret ur Párisban, Rózsafabutor, A zöldköves gyűrű. Szép munkája még a Ludláb királynő, amelyben ismét az egyház ellen intéz támadást. Crainquebille-ben az igazságszolgáltatás lehetetlenségeire mutat rá. Putois című kis elbeszélésében az emberi gyarlóságot figurázza ki. Nem is lehetne felsorolni munkáit, hisz hatvan esztendő irodalmi munkássága alatt rengeteget írt. Nevesebb munkái még: A kyméi énekes, Epikureus kertje, Egy lélek története, Régi dolgok, Szent Klára-kutja, Egy színész története, Jocasie. A sovány kandur, Jean D'Arc, ami legerőteljesebb szatirikus munkája, de ami magyar fordításban mindegyik még nem jelent meg. Servien esodavárásai, mélyen megrázó tragikus történet, amikor az istenek szemjárnak, pedig a francia forradalom egy véres epizódját emeli ki és kimutatja, hogy mennyire megszállnak az emberek, ha hatalomra jutnak. Nyársírgató Jakab ez a kedvenc alakja több munkájában szerepel és Anatole France sohasem cél és tendencia nélkül

szerepelteti alakjait, mindegyiknek van fontos mondanivalója. Anatole France alakjai külön-külön élnek, husból-vérből való figurák és ez emeli őket és írójukat olyan nagyra.

A politika küzdőterén.

Az elismert és méltányolt író sokszor leszállott epikureusi magasságából a politika küzdőporondjára. Mindenkor az igazság harcosai közé állott és a maga óriási egyéniségének súlyával fáradhatatlanul küzdött a világosságért. Első ízben a Dreyfus-pör idején állott Zola mellé és kemény tollal mély sebeket vágott a reakció testén. Azután ott látjuk a híres francia egyházpolitikai törvények tárgyalásakor Waldeck-Rousseau mellett és egyik cikkét a másik után írja az egyház és az állam széjjelválasztása érdekében. A napi politika szennye nem ártíhat neki, mert népszerűsége ugyancsak napról-napra növekszik. 1910. óta a párisi szociáldemokrata pártnak a tagja és a május elsejei nagy felvonuláson ott halad mindig a menet élén. A világháború alatt nem csinál titkot abból, hogy nem gyűlöli a „boche“-okat és több ízben felemeli szavát a könyörtelen vérengzés ellen. Egy ízben képviselőnek is fellép, de kisebbségben marad, ez sem árt népszerűségének. Anatole France korának legnagyobb íróművésze már olyan magasra emelkedett, hogy nimbuszát semmi sem tépázhajta meg.

Anatole France magyar nyelven.

Műveinek nagyrészt lefordították angolra, németre, olaszra és ezeken kívül minden ismert nyelvre. Magyarban rengeteg írása van, a kiadók, mint szabad prédára, vetették rá magukat könyveire és nem bizonyult rossz üzletnek lefordítani egy-egy France-regényt, vagy elbeszélést. Kéri Pál hatalmas irodalmi tanulmányt írt róla és ugyancsak vastag könyvben foglalkozik vele Székfi Gyula, az ismert magyar irodalomtörténész. Irodalmi tanulmányokat írt még róla Brandes György a nagy dán esztétikus, ezenkívül francia nyelven Bizard L. és Lecique. A német könyvpiacra is óriási példányszámú kiadásokat ért el, most újabb románra fordítják le munkáit, és a balkáni államok könyvkereskedéseiben is sűrűn látni Anatole France-regényt.

Betegsége és halála.

Anatole France április 16-án töltötte be nyolcvanadik életévét. Ekkor már betegesen feküdt, és orvosai tisztában voltak vele, hogy az aggastyán nem húzhatja sokáig. Aggkori végelgyengülés vett rajta erőt és pár héttel ezelőtt fordult állapotba súlyosra. Orvosai letettek minden reményről és csak mestersegesen tartották meg benne a lelket. Hosszu szenvedés után tegnap éjjel meghalt. Halála csendes, halk volt. Törékeny alakja azóta már megmerevedett, kifejezően finom aggastyán arcát viaszszárgával vontta be a halál, a huszadik század legnemesebb szíve megszünt dobogni.

Pardon — egy szóra...

feltétlenül nézze meg A két árva elképet az aradi APOLLÓBAN.

HOGY ALL KALEJ?

1924. okt. hó 13-án 100 lejért adtak:

Nálunk:

2.76 svájci frankot.

10.— francia frankot.

41.500 belföldi magyar koronát.

37.800 osztrák koronát.

Zürichben 2.80 frankot

Parisban 10.30 frankot

Newyorkban 54.50 centet.

Budapestben 41600 - 42000 K-t

Újból vizsgálják a magyar vasutasokat.

A közlekedésügyi miniszter körrendelete.

(Saját tudósítónktól.) A kormány a kisebbségi tanácsok, hatósági orvosok, bírák és városi tisztviselők román vizsgájának elrendelése után, most, a már egy ízben vizsgát tett magyar vasutasok újból vizsgáztatását rendelte el. — Vaitoianu közlekedésügyi miniszter néhány nappal ezelőtt körtáviratban felhívta a forgalmi főnökségeket, hogy az összes magyar vasúti tisztviselőket, tisztteket és altszektet október hónapban újból vizsgáztassák. A körtávirat rendelkezése szerint vizsgára csak azoknak kell jelentkezni, akik az elmúlt tél folyamán tartott román vizsgákon nem feleltek meg. A közlekedésügyi miniszter táviratban jelzi, hogy a vizsgáztató bizottságba clujji (kolozsvári) inspektorokat is delegál.

A hír nagy izgalmat keltett a sok bajon és küzködésen keresztülment magyar vasutasok között. Nincs olyan magyar vasutas, aki nem tudná szolgálatát románul elvégezni és a magyar vasutasoknál kötelelességtudóbban és pontosabban egy vasutas, sem végzi munkáját. A legkülönösebb a körtáviratban az, hogy csak azokat rendelik vizsgára, akik a télen tartott vizsgákon nem feleltek meg. Ezzel szemben azonban a legutóbbi vizsga eredményét a mai napig sem hirdették ki és így, a magyar vasutasok most azt sem tudják, hogy kinek kell tulajdonképpen vizsgára menni.

— **Jubiláló tüzoltók.** Az aradi „Astra-gyári” tüzoltók megaró ünnepség keretében ünnepelték meg jubiláló bajtársaikat. Bruschi János alparancsnok 30. Süköst Béla 25. Schiller Mátyás 25. Lipcsey Béla parancsnok 15 évi szolgálati idejüket töltötték be, amely alkalommal ajándékokkal kedveskedtek az ünnepeltnek, kikhez Záray Jenő megyei szövetségi főtitkár intézett lelkesítő beszédet. Az előléptetéseket is publikálták. Gurzó Lajos csővezető, Tóth Károly segédcsővezető iert. Az ünnepség a leglelkesebb hangulathoz folyt le, s perceként ünnepelték Vigyázó László vezérigazgatót, a gyári tüzoltóság tiszteletbeli főparancsnokát, ki leglelkesebb támogatója a tüzoltóságnak. De megemlékeztek a vármegyei szövetségről, s annak ügybuzgó vezetőiről: dr. Lázár Ágoston elnökről és Nedelec Miklós dr. alnökről.

Egy tizenhatéves színházigazgató és nagyvállalkozó.

Egy szenzációs multu fiatalember a bécsi bíróság előtt. — Színházi trösztvezér, aki végigcsalta egész Ausztriát.

(Bécs, okt. 13.) Szenzációsan mozgalmas multra tekinthet vissza Stöger János husz éves fiatal ember, akit most vont felelősségre a bécsi büntető bíróság különböző csalásokért. Stöger már kis gyermek korában meglopta szüleit, később aztán lopások miatt kicsapták az iskolákból. Amit ezután művelt, annak talán még nem akad pára az egész világon. — Alighogy az iskolából kicsapták, a háboru alatt, 15 esztendőskorban élelmiszer-csempészésbe kezdett, majd állatkereskedéssel foglalkozott. Olyan ügyesen dolgozott, hogy csakhamar szép kis vagyonra tett szert és egy elegáns kétlovas hintót is vásárolhatott magának. Ezen a hintón utazott egy éven át naponta az Arnauféle színiiskolába, ahol komikussá képezte ki magát. A művészetért korántsem hanyagolta el az üzletét és csakhamar szerződéses szállítója volt a Brünnben levő katonai montúr-depotnak. Óriási összegeket keresett, úgy hogy 1920. május elsején alig 16 esztendőskorában kibérelte és megnyitotta a Baden bei Wienben levő addig esztendőskorán át zárva volt Városi színházat és egyuttal a nyári Arénát is. Állandóan bécsi társulatokat szerepeltetett, a badeni színházak kitünően mentek, úgy hogy a városi tanács felszólítására külön társulatot kellett szerveznie. A 16 esztendőskorú 107 személyből álló társulatot szerződte. Ezután működését kiterjesztette a környékre is és kibérelte a bécsujhelyi, mödlingi, berndorfi és neunkircheneri színházakat is. A fiatal Stöger tehát már egy egész színházi koncern felett rendelkezett. Ekkor azonban a színházak kezdtek rosszul menni és 1921 februárjában Stöger már pénz nélkül állott, úgy hogy a gázsikat sem tudta kifizetni. Ekkor azután Badenből megszökött és cikusz-truppot szervezett, amellyel beutazta egész Ausztriát. 1921 novemberében visszatért Mödlingbe, ahol letartóztatták, majd csalárd bukásért öt hónapi feltételes börtönbüntetésre ítélték. Nemsokára 7 hónapi börtönbüntetést kapott egyéb csalásokért. Mikor kiszabadult, szénkereskedésbe kezdett. Közben azonban újra meggyült a baja a bírósággal. Egy ízben 24 óras autókírándulást tett, a sofőrt azonban nem fizette ki. A felelősségre vonás elől ekkor sikerült megszöknie. Grácba ment, ahol hónapokon át egy varietében lépett fel. Mikor innen is menekülnie kellett, Grácból autóval a Semmeringre utazott és ott a Panhans-szállóban több szobát bérelt ki. A sofőrt, akinek számlája több millió koronát tett ki, a portással fizette ki. A Panhans-szálló igazgatóságának azonban gyanus volt a fiatal „amerikai”, felhívta a csendőrség figyelmét rá, mire letartóztatták és beszállították a gloggnitzi kerületi bíróság fogdájába.

Itt azonban néhány óra multva szabadon bocsátották, mivel a bírót is sikerült félrevezetnie szülei-re való hivatkozással. Mihelyt kiszabadult, egy bérkocsistulajdonoshoz sietett, akinek előadta, hogy ő Seipel kancellár futárja és a nála levő iratokat gyorsan Bécsbe kell szállítani. A bérkocsis azonban nem ült fel neki, tudakozott a csendőrségnél, ahol felvilágosították: Stöger azonban addig már eltűnt Gloggnitzból. Néhány hét előtt végre sikerült letartóztatni. A bíróság a példátlan multu fiatal ember: 14 hónapi börtönrre ítélte.

SPORT

Aradi kerület sportja.

O Arad. AMTE—Glória-CFR 2:0 (0:0). Az AMTE győzelmét a szerencse idézte elő, mivel mindkét goal öngoal volt. Az első féldőben inkább a Glória uralja a mezőnyt minden eredmény nélkül, a második féldőben az AMTE veszi át a támadó szerepet és Mágory öngoalt fejel, majd a 22 percben Kozma öngoalja biztosítja az AMTE győzelmét. Bíró dr. Morar. AAC—Simeria-CFR 5:0 (2:0). Az AAC állandó fölényben volt, a vendégcsapat ritkán jutott szóhoz. Az AAC legjobb emberei: Cégka, Török, Piros, Dulfner, míg a Simeriából Herczeg és Unger tűnt ki. Goallövők: Pálkás (2), Romvári, Dulfner, Gyebrcsvszky. Bíró: Oravetz. — Lupeni. Iul.—Olympia 2:1 (1:0). Olympia szívesen küzdött, de a saját pályáján játszó Jiulal nem igen boldogult. — Petrosani. CAMP—ATE 2:1 (1:0). Az ATE folytatva vereségi sorozatát, immár harmadik vereséget éri rendkívül gyenge összeállítása miatt. Az első féldőben CAMP fölény és Mézner goalt ló, amelyet Puskás equalizált, melyre Kimunich győztes goalja következik. Bíró: Szika.

Temesvári kerületi sport

O Timisoara TAC—Polytechnikum 3:1 (0:1). A TAC noha állandó fölényben sorra elhagyja a holt biztos helyzeteket és jóval gyengébb ellenfele éri el a vezetést is Neamiu révén. A második féldőben a TAC döntő fölénybe kerül és Holz (2), Tárnok goaljaival biztosan győz.

O Rapid—Karlina 1:0 (0:0). Egyenlő ellenfelek csapkodó küzdelme, melyet a pillanatnyilag jobb Rapid nyer minimális goalkülönbséggel. Neurohr III. goaljával. Jimbolia. — Kinizsi—ZsSE 3:0 (0:0). Nem hozta meg az országos bajnoknak első szereplése a kívánt sikert, mivel csak a második féldőben talál magára és az utolsó 7 percben esett Schiller (2) és Zemler goaljaival győz.

O Erdélyi bajnokiak. Cluj. Univ.—Vict. 3:1 (2:1). KKASE—KAC 1:0 (0:0). — Haggibor—Académia 4:1 (1:1). CFR—KMTE 3:0 (1:0). — Salonta-Mare. NSC—Sz. Tör. 2:1.

O Városközi mérkőzés. Oradea-Mare—Targ. Mures 1:0 (0:0). Az Oradea-Maren tartott mérkőzésből a honi válogatott győz elkeseredett küzdelem után Székely goaljával.

O Barátságos mérkőzések. Bucuresti. Romcomit—Brasovia 1:0. Brasov Olympia—NSE 2:0.

O Budapesti eredmények. MTK—UTE 1:0. FTC—Tör. 1:1 III. ker. NSC 2:0. VAC—Vasas 2:2. Zugló—BTC 1:0. KAC—BEAC 2:0.

Uj rejtélyek Egyedi Artur halála körül.

A boncolás tisztázta Frohreich Ernót, a nyomozás pedig egyre több gyanúkat halmaz fel ellene.

(Budapest, október 13.) Egyedi Artur istállótulajdonos és földbirtokos gyanus körülmények között bekövetkezett halálának ügye mind nagyobb hullámokat ver. Szombaton este fogtak hozzá Budapestben dr. Minnich és dr. Kényeres orvostanárok Egyedi holttestének felboncolásához és a boncolás a késő éjszakai órákig elartott.

A mentő boncolás.

Érdekes, hogy a hullán külső erőszak nyomait nem találták és egyetlenegy támpont sincsen, a mely amellet bizonyítana, hogy gyilkosságot követtek el. De a boncolás negatív eredménye dacára még mindig nem lehet határozottan öngyilkosságról beszélni, mert az arcon talált karcolások gyanusak és ezeknek keletkezését még tisztázni kell. A halottas szobában erős vérnyomokat találtak, amelyekből arra következtettek, hogy Egyedi Arturt álmában éles szer számmal gyilkolták meg és utána akasztották fej a holttestet a mosdó karfájára. A vér még nem bizonyítéka a külső erőszaknak. Öngyilkossági esetekben, főként öngyilkosnál gyakori eset, hogy mikor a hurok szorít, egyik-másik véredény elpattan és az orrból és más testrészekből is megindul a vérzés. Az orrvérzés nagyon gyakran olyan erős, hogy valóságos vértócsák keletkeznek. Az orvosszakértők, akik a boncolást végezték, azonban csak akkor alkotnak végleges véleményt, ha a helyszíni szemle minden körülményéről tiszta képet alkothatnak maguknak.

Házkutatás Frohreichnél.

A rendőrség házkutatást tartott Frohreich Alkotmány-ucca 10. sz. alatt levő lakásán s lefoglalták azt a ruhát, amely Egyedi Arturon utóljára volt. A házkutatást megelőzőleg megállapították, hogy Frohreich kezén és orrán karcolási nyomok vannak. Azonnal a rendőrorvos elé vezették, hogy vizsgálja meg nem-e a dulakodás közben keletkezett karcolásokról van-e szó? Frohreich arra hivatkozott, hogy ő mint ideges ember, majdnem állandóan vakarózik és csak innen eredhetnek a karcolások.

Tetemrehívás.

A bonctani intézetben vasárnap délelőtt Frohreichet Egyedi holttestéhez vezették. A tetemrehívás alatt Frohreich keményen tartotta magát és hangoztatta:

— Nem bántottam! Nem én voltam!

Erősen állotta a halott nézését, pedig előzőleg azt vallotta, hogy az egyedi kastélyában nem merte

megnézni a halottat. Frohreich az orvosszakértők és budapesti detektivek kíséretében ma elutazott az egyedi kastélyba és ott a halott szobájában is kihallgatják. Frohreichet a család kívánságára és költségére kísérik el a pesti detektivek. A nyomozás legujabban kiderítette, hogy a gyilkosság napján egy Rózsi nevű idegen nő kereste fel Frohreichet a kastélyban. A titokzatos nő állítólag régebben Frohreichel együtt szolgált a Kereskedelmi Bankban. Frohreich azt állítja, hogy a nő állást kért tőle. Az egyedi kastély mosónője kihallgatásakor azt vallotta, hogy amikor a holttestet az ágyra tették, a padlón véres ujságot látott. Megmutatta Frohreichnek, mire az idegesen mondta: — Hamar égessék el! Az orvos meg ne lássa!

Eltemették Egyedi Arturt.

A család felkérésére Frey Ernő egyetemi magántanár orvosi bizonyítványban igazolja, hogy Egyedi 1916. óta idegorvosi gyógykezelés alatt állott neuraszténiaja és meiankóliája miatt. A betegség főszimptomái az életuntagság és az öngyilkosságra való hajlamosság voltak. Többször szanatoriumi megfigyelés és kezelés alatt tartották, mert félték tőle, hogy öngyilkos lesz. Egyedi Arturt ma temették el a Kerepesi temetőben és a temetésen Frohreich kivételével az egész család jelen volt. A családon kívül beláthatatlan, hatalmas tömeg vett részt a temetésen.

— Nyékhegyi bíró gyógvulóban.

Nyékhegyi Lothár semmitőszéki bíró, az aradi törvényszék vádtanácsi referense, — mint ismeretes — szélhűdés következtében heteken keresztül súlyos betegen fekvő a kórházban, majd pedig lakásán. Állapota most annyira javult, hogy kezelőorvosai engedelmével betegágyát elhagyhatta. A jogászkörökben nagy népszerűségnek örvendő bíró, aki naponként a déli órákban az Eminescu (Baross)-parkban sétál, örömmel üdvözlik barátai és ismerősei. Muldovan Silvius dr. semmitőszéki bíró, törvényszéki elnök felterjesztést intézett az igazságügyminisztériumhoz, amelyben kérte Nyékhegyi Lothár bírónak teljes felgyógyulásáig az engedélyezett beteg szabadság meghosszabbítását.

Pardon — egy szóra...

Tudja, hogy még nem volt szebb film mint A két árva. Mától kezdve láthatja az aradi APOLLOBAN.

Az összes őszi és téli árak óriási választékban raktárca érkeztek!! — Feltűnő olcsó árak!!

Vándor divatáruház

Arad, Strada Metianu (Forray-ucca) Kérem kirakataim megtekintését

HIREK

— **Naptáregységesítés.** Október 14-ével megtörténik a naptáregységesítés, a Julian-naptár kikerül a használatból s a görög keletiekre nézve is a Gregorian-naptár lesz a mérvadó. A naptáregységesítés úgy történik, hogy a görög keletiek szeptember 30. után nyomban október 14-et irnak s e két hetes ugrással történik az egységesítés.

— **Katolikus nagygyűlés Budapesten.** Budapestről jelentik: Vasárnap kezdődött meg a XVI. országos katolikus nagygyűlés, amely három napig tart. A nagygyűlésen Glatfelder, Frohászka püspökök, Apponyi Albert s Klebelsberg kultuszminister mondottak beszédet. Megható volt Schoppa nuncius felszólalása, aki magyar nyelven kezdte beszédét, mondván: Hiszek Magyarországot feláldozásában! Majd olaszul folytatott gyönyörű beszédet mondott a haza iránti kötelességről.

— **Jackie Coogan Budapesten.** Budapestről jelentik: A világhíres mozicsoda mégis megérkezett a magyar fővárosba, amelynek lakossága óriási ovációban részesítette. A Ritz előtt, ahol Jackie Coogan megszálolt, valósággal életveszélyes tolongás támadt, úgy hogy a kis művésznék a hátsó kapun kellett kiszöknie, hogy Budapest nevezetességeit megtekinthesse.

— **Elindult Z. R. III. Friedrichhofenből** jelentik: Körülbelül száz ezer néző jelenlétében hétfőn reggel 6 óra 30 perckor az „Ezüst-Zeppelin“ a közönség tomboló lelkesedése közepette elindult első amerikai útjára.

— **Elhunyt apátkanonok.** Dr. Grosz József temesvári apátkanonok 81 éves korában meghalt. Temetése kedden lesz.

— **Áthelyezés helyett előléptetés.** Caba Gyula aradi pénzügyi tanácsost hónapokkal ezelőtt a pénzügyminiszter áthelyezte Aiudra (Nagyenyedre) és egyben előléptette III. osztályú szolgálati főnökké, ami a hatodik rangosztálynak felel meg. — Az előléptetést azonban a minisztérium attól tette függővé, hogy új beosztását Caba Gyula elfogadja-e? Caba Gyula azonban bejelentette, hogy inkább lemond az előléptetésről, de Aradon kíván maradni. A pénzügyminiszter ma érkezett leírta az áthelyezést visszavonja, azonban Caba Gyulát a hatodik rangosztályba ennek ellenére is előléptette.

— **Harangszentelés Timisoarán.** Nagy ünnepek keretében tegnap szentelték fel a temesvári gyárvárosi katolikus templom új harangjait. Az ünnepi misét Pacha Ágoston apostoli kormányzó pontifikálta fényes papi segédlettel. Ünnepi beszédet dr. Tedeschi Béla mondott, akinek a legtöbb érdeme van abban, hogy társadalmi úton a harangok öntéséhez szükséges pénz összegyűlt.

— **Megegyezés a Castiglioni-ügyben.** Bécsből táviratozzák: Castiglioni Camillonak, az ismert pénzembernek ma sikerült megegyezést létrehozni a Depositenbankkal. A megegyezés értelmében 10 milliárdot azonnal kifizet, később pedig még 20 milliárdot fog folyósítani.

— **Felhívás.** Október 15. és 16-án az aradi katonai ügyosztálynál jelentkezzenek az 1899-ben született katonakötelesek. Mindenki vigye magával katonai okmányait, a szakmunkások pedig munkakönyvüket, vagy a munkaadók igazolványát.

LEGUJABB

Tejes erővel folyik a választási harc Angliában.

(London, október 13.) A megindult választási harcban ugylátzik a kommunisták is jelentős részt akarnak venni, mert a jelöltek nagy számával vonulnak fel. Ma bocsájtották ki választási kiáltványukat, amelyben követelik a szénbányák, a vasutak, az ipar, a földbirtokok és a bankok szocializálását. Követelik még a munkanélküliek támogatását, a katonák és a matrózok számára politikai jogokat, Oroszország részére 100 millió angol fontos kölcsön nyuj-

— **Egyházi kongresszus Sibiuban.** Sibiuból (Nagyszebenből) jelentik: Ma kezdődött meg az erdélyi Nemzeti Egyházak kongresszusa. — A kongresszuson öt egyházmegye száz husz delegátussal képviselteti magát. Az aradmegyei világi tagokat Goldis László és dr. Marsieu Jusztin képviseli. A kongresszus legfontosabb programpontja a regáti, besszarábiai és erdélyi görög keleti egyházak egységesítéséről szóló törvényjavaslat megvitatása, amely legközelebb a parlament elé kerül. — A timisoarai tagok képviselőiben Georgievici Lucian főpolgármester vesz részt a kongresszuson.

— **Tűzoltósági zárógyakorlat.** A lipovai (lippai) önkéntes tűzoltók vasárnap tartották meg zárógyakorlatukat, amelyen nagyszámú közönség vett részt. Dél előtt a tűzoltóaktanya előtti térségen a tűzoltók több iskola és gyorszerelési gyakorlatot mutattak be, majd a meghívottak a tűzoltószerterá felszerelését tekintették meg. Délben a vendégek tiszteletére Minál József főzmalomtulajdonos és tűzoltósági elnök ebédet adott. Délután 2 órakor telefonon a tűzoltókat riasztották, kik jelképesen megtámadták a Karpf féle fatelepet. A támadást Ingerl Lajos parancsnok nagy szakértelemmel vezette, s a 70 főből álló tűzoltóság fegyelmezettségéről és tudásáról bizonyosságot adott. A támadást nagyszámú közönség és katonaság (mely a környéke tart, hadgyakorlatot) nézte végig, majd befejezés után a tűzoltózenekar hangjai mellett diszfelvonulás volt. A gyakorlatok befejeztével a lakotanya gyűléstermében tiszti megbeszélést tartottak, melyen Mihajlovics Gyula aradi hivatásos parancsnok a gyakorlatokon tapasztalt észrevételeit mondotta el. Délután 4 órakor a parancsnokság a működő tagokat a Horváth féle vendéglőben megvendégelte. A lipovai tűzoltókhoz Zaráy Jenő parancsnok, szövetségi főtitkár intézett lelkesítő beszédet, s kifejezte elismerését, hogy egy év után mennyire előhaladtak, s további ügybuzgóságra sorkentette a tagokat, amazóhajának adva kifejezést, hogy a temes megyei tűzoltószövetség is hamarosan megalakuljon.

Nem kell tolongnia

és biztosan jó helyet kap, ha előre megváltja jegyét az INTOLERANCE filmremekhez az Uránban. 20.19

tását, az orosz szerződés ratifikálását, a jóvátételi és hadiadósságok törlesztését és az angol csapatoknak Németországból való azonnali visszahívását. Churchill volt miniszterelnök is fellép a választásokon és Essexben jelölteti magát konzervatív programmal. A munkáspárt ötszáz jelöltet állít a választásokra. Baldwin volt miniszterelnök, a konzervatívok egyik vezére a mozi vásznán mondja el programbeszédét. Baldwin programbeszédét filmre vették fel és egyszerre 2000 moziban vetítik.

— **Bezárják vasárnap a korcsmákat Aradon.** Néhány héttel ezelőtt dr. Robu János aradi főpolgármester érdekes és nagyjelentőségű tervet hozott a Közlöny útján nyilvánosságra. A terv szerint az aradi korcsmákat vasár- és ünnepnaponként bezárják, mert csakis ezzel lehet megakadályozni a vasárnaponkénti véres verekedéseket, uccai botrányokat, de emellett a vasárnapi korcsmazárások számos aradi családot mentenének meg a nélkülözésektől. A városi tanács egyik legutóbbi ülésén foglalkozott ezzel az ügygel és a tanács tagjai egyhangulag magukévá tették a főpolgármester tervét és elhatározták, hogy a legsürgősebben szabályrendeletet készítenek a vasár- és ünnepnapok korcsmazárásokról. Stefanut Sabin városi főjegyzőt bízták meg a tanács a szabályrendelet elkészítésével. A főjegyző terve szerint ünnep és vasárnap előtti estéken hat órakor kell bezárni a korcsmákat és harmadnap reggel nyolc órakor szabad csak kinyitni. Ez az intézkedés kizárólag az ugynevezett harmadrangu vendéglőkre vonatkozik, ellenben a szabályrendelet figyelmeztetni fogja az összes vendéglőtulajdonosokat, hogy ha tömegesen adnak el italokat, olyan módon, hogy ezzel vendéglőjüket korcsmai jellegűvé teszik, a város ezeket is harmadranguvá fogja degradálni.

— **Áthelyezték az aradi pénzügyigazgató vádlóját.** A Közlöny egyik legutóbbi számában jelentette, hogy a pénzügyminiszter Teodorescu Györgyöt, az aradi pénzügyigazgatóság egyik osztályfőnökét, aki Petrescu adminisztrátort megvádolta, illetlen magatartásáért öt napi fizetésének elvonására ítélte. A pénzügyminiszter ma érkezett leírta szerint az osztályfőnököt büntetésből Dévára helyezték át hasonló minőségben.

— **Könyvek félárban Kerpelnél.**
— **Egy érdekes feljelentés epilógusa.** Emlékeztet még az ismert aradi marhaszállítási bűnperrrel kapcsolatban az a bűnvádi feljelentés, amelyet Gritta aradi rendőrprefektus tett Goldschmidt Sándor aradi bankár és Singer Lajos dr. ügyvéd ellen, azzal vádolta őket, hogy megvesztegetni akarták. A bankár ellen közvetlenül a feljelentés után megszünt az eljárás, míg Singer dr. ügyében most döntött az aradi vádtanács, amely megállapította, hogy bűncselekmény nem fogor fenn, s így semminemű eljárás megindítását nem látja szükségesnek.

— **Eljegyzések.** Horváth Lajos Budapestről eljegyezte Paladits György közismert aradi butorkészítő iparos kedves leányát Mancikát. (Minden külön értesítés helyett.)

Moskovits Miklós eljegyezte Huszerl Margitát Glogováról. (Minden külön értesítés helyett.)

Kohn Ella Arad és Breier József Déva, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A tüzvész áldozata.** Nagy részvét mellett temették el a tragikus körülmények között elhunyt Izsó Sándornét az aradi Josif Vulcan (Kazinczy)-ucca középiskola felügyelőjének feleségét. A néhány héttel ezelőtt történt Kazinczy-uccai tüzszedelemlor Izsóné anynyira megijedt, hogy agyvérzése támadt. Néhány nap múlva állapotában látható javulás állott be, de nemsokára újabb szélhűdés érte és szerdán este a szerencsétlen aszszony agyvérőmlés következtében kiszilveredett.

Iskolai beiratkozások alkalmával, legolcsóbban
STRASSER
Hivatáruházában vásárolhat Aradon

— **Szünőben a tifusziárvány Aradon.** Az aradvárosi orvosi hivatalban két nap óta nem jelentettek be újabb tifuszmegbetegedéseket. Az elmúlt hónapban 15 és októberben nyolc megbetegedés történt Aradon, de ugylátzik a járvány szünőben van, mert újabb megbetegedések nem történtek.

— **Betörő tanító.** Oradeamarerőri jelentik: Opris Sever, a belényesujlaki jegyző fia és Gajdi Lajos tanító kifosztották a község pénztárát s körülbelül 60.000 lejtel Oradeamarera szökiek, ott azonban a rendőrség elfogta őket.

— **Hospodár M. ruhafestő és vegytisztító üzemét Arad, Str. V. Stroiescu 13. (Teleky-u.) gör. kath. templommal szembe helyezte át.**

NEHÉZ

gazdasági viszonyok miatt nagy árukészletünket

már mostan idény

után olcsó árban

árusítjuk!!

AUPRINTEMPS S.A.

női divatáruháza a Minorita-templommal szemben. 5735

— Fénybeneszo aradi korzó. Az aradi villanygyár ajánlatot terjesztett a város vezetősége elé, hogy teljesen díjtalanul hajlandó az aradi főtéren a korzó oldalán hét darab új százszáz égőt felszerelni. A gyár beadványában elmondja, hogy ezzel azt akarja elérni, hogy az aradi korzó esténként, nyugati városok példájára, teljes fényben tündököljön. A városi tanács legközelebbi ülésén foglalkozzék a villanygyár beadványával.

— Kérelem Arad város közönségéhez. Az Erdélyi Katolikus Népszövetség f. hó 25. és 26-án tartandó nagygyűlése alkalmából ideérkező vendégek elszállásolása nagy gondot okoz a rendezőbizottságnak. Jól tudjuk, hogy a mai szűkös lakáviszonyok között senkisémmel rendelkezik fölösleges vendégszoba felett és csak legelőbbi kényelme feláldozásával vállalhat egy-egy vendéget s mégis teljes bizalommal fordulunk Arad város közönségéhez, hogy társadalmi és felekezeti különbség nélkül vegye ki részét a vendéglátásból. Szomorú volna, ha Arad nem tudna 1000 vendéget elszállásolni, amikor Nagyvárad tavaly fennakadás nélkül 1500 vendéget — köztük igen sok előkelőséget — helyezett el. Hiszen csak három éjszakáról van szó s ha ezalatt összességben is kell huznunk magunkat, mutassuk meg, hogy nálunk sem halt ki a vendégszeretet. Kérjük a szíves vendéglátókat, hogy értesítéseiket az aradi róm. katl. plébánia hivatalba küldeni szíveskedjenek, a hol mindenki bővebb felvilágosításokat is nyerhet.

— Tánciskola. Gencsyné új kezdő táncanfolyamot nyit október 15-én este 8 órakor Aradon a Fehér kerziben. Beiratkozás ugyanott.

— Nagy razzia Aradon. Az aradi államrendőrség szombaton éjszaka az egész városra kiterjedő nagyszabású razziát tartott. A razziát Filotti Zamfir rendőrprefektus személyesen vezette és hatvan gyanús egyént állítottak elő. Az előgottak nagyrésze igazolta magát, ezeket aztán reggel szabadon is bocsátották. A visszatartottak között négy réven körözött zsebmetsző volt. Azonkívül három katonaszökevény és két politikai-

lag gyanús egyén, akiket az illetékes hatóságokhoz szállítottak át.

— Orvosi hír. Dr. Goldschmidt Lipót gyermekorvos külföldi utjáról visszaérkezett. Ismét rendel Arad, Moise Nicoara (Petőfi) ucca 17.

— Étkezésnél sokat megtakarít, ha bérletfüzetet vesz az aradi Központi étteremben.

— Ma legérdekesebb szenzációja Aradnak Paul Weisz, a bécsiek dédelgetett hegedűművésze, kinek neve ma már első helyen áll a zenevilágban. Paul Weisz már 20 éves korában önálló koncerteket tartott Európa legnagyobb városaiiban. Legutóbb Athénben, Caíróban, Konsztantinápoly és Szófiában vendégszerelt egyszerű zenekarával, melynek minden egyes tagja szintén művész. Az aradi Dácia kávéház agilis tulajdonosai Weisz Paul szerződésével is dokumentálni akariák áldozatkészségüket és a legmesszebb menő áldozattal arra törekednek, hogy Arad város zenekedvelő közönségének felejtethetetlenül élvezetes estét szerezzenek. Paul Weisz remekzenekara f. hó 15-én, szerdán este fél 9 órakor kezdi sorozatos hangversenyét.

— Értesítéseink szerint, a „Prevederea“ Biztosító Társaságot városunkban az „Egyesült Bank R.-T.“ képviseli, melynek vezetésével a közszimpátiának örvendő és e szakmában kiváló agilitásáról is előnyösen ismert Piblinger Ede titkár biztatott meg. A „Prevederea“ Romániában egyike a legerősebb biztosító társaságoknak. A külföldön és különösen Londonban levő viszontbiztosítási összeköttetései folytán azon előnyös helyzetben van, hogy a legnagyobb kockázatokat is a legutánvosabb feltételek mellett tudja elvállalni. Az intézettel szemben a megnyilvánult bizalmat mi sem involválja jobban, mint az, hogy Románia legnagyobb vállalatai, u. m. a románi. sascuti- és giurgiu-i cukorgyárak, valamint a „Danubiana“ raktarak három millió lej összeget meghaladó biztosításait, egyedül a „Prevederea“-nál kötötték meg. A „Prevederea“ eddigi — minden követelményeket kielégítő — sikeres működése remélni engedi, hogy az összes biztosítási ágazatokat felölelő hálózatát, nívójának megfelelő keretek között sikerülni fog az aradi piacon is kellő mérvben kiterjeszteni.

MOZAI

xx Ma kedden mutatja be az Apolló a Két árva című filmdrámát. Kévször előzőtt meg olyan nagy érdeklődés, mint D'Ennery és Cormon világhírű drámáját, a Két árvát. A film márkáját Griffith rendezői neve adja meg. A két árva szerepében a két Gish testvér, Lilyan és Dorothy játszó utólrhetetlenül tökéletes alakítással. A nagyszabású film első részét keddtől szombatig, második és befejező részét vasárnaptól szerdaig vetíti az Apolló mozgószínház.

xx Intolerance — az aradi Uránia mozgószínház szenzációs premiérje. Amiről Aradon hetek óta beszélnek, és amit lázas türelmetlenséggel vártak az Intolerance filmremekmű ma kedden kerül bemutatásra. D. W. Griffith mesteri művét már méltatta Arad sajtója a sajtóbemutató után s hogy a kritika csak a legszebb hangon emlékezett meg ezen filmremekről és hogy a film arra tényleg méltó is, azt ma már a közönség is megál-

lapithatja. A kontinens nagyobb városainak mozgószínházaiiban hónapokon keresztül egyfolytában volt kassza darab az Intolerance. Egy téma, mely mindég volt és örökké lesz — a szeretet harca a türelmetlenséggel — vonul végig vezérfonalként a monumentális filmremeken és csak Griffith a világ legelső filmrendezője volt iga-

zán méltó ezen hatalmas mű megalkotására. Miután a 8 hosszú felvonásból álló filmremek vetítése teljes 2 órát vesz igénybe ezért az előadások ezen filmnél kivételesen 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Jegyek bármelyik előadásra elővetelben kaphatók az Uránia pénztáránál délelőtt 10—12 és délután 4 órától.

KÖZGAZDASÁG

Párisban 10.30, Zürichben 2.80 a lej.

HELYI VALUTAÁRAK. (Október 13.) Francia frank 10, svájci frank 36, dollár 181, dinár 260, sokol 5.50, lira 8, angol font 835. — **Kifizetések:** Budapest 415, Bécs 378, Prága 5.56, Zürich 35.75, Milano 8.10, London 836, Páris 975, Newyork 184, Belgrád 2.60.

ZÜRICH NYITÁS. (Október 13.) Amsterdam 203.75, Newyork 520.50, London 2336, Páris 26.90, Milano 22.70, Prága 15.47.50, Budapest 0.0068, Belgrád 7.42.50, **Bucuresti 2.80, Bécs 0.0073.40.**

ZÜRICH ZÁRLAT. (Október 13.) Amsterdam 203.70, Newyork 521, London 2340, Páris 27.30, Milano 22.77.50, Prága 15.47.50, Budapest 0.0067.50, Belgrád 7.45, **Bucuresti 2.80, Bécs 0.0073.40.**

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Október 13.) **Kifizetések:** Páris 9.60, London 825, Newyork 184, Milano 8.05, Zürich 35.25, Bécs 0.0026, Prága 5.54. **Valuták:** Na-

poleon 730, aranyárka 43, léva 1.32, török lira 1.08, francia frank 10.10, angol font 8.30, svájci frank 36, lira 8.30, drachma 3.50, dinár 2.65, dollár 185.50, lengyel marka 0.00035, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0025, sokol 5.55.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE ZÁRLAT. (Október 13.) Magyar Hitel 415.000, Osztrák Hitel 145 ezer, Salgó 410.000, Rima 108.000 Ganz Danubius 1,960.000, Kőszeg 2,425.000, Szlavonia 63.000, Kereskedelmi Bank 1,050.000, Schlick 43.000, Cukor 1,875.000, Ofa 440 ezer, Hazai Takarékszövetkezet 2,945.000.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS JEGYZÉSEI. (Október 13.) Belgrád 1099—1105, **Bucuresti 416—420, London 345—34700, Páris 4019—4049, Prága 2280—2292, Milano 3354—3374, Newyork 76.840—77.240, Bécs 108.20—108.80**

— Bankfuziók Budapesten. Budapestről táviratozzák: A lapok érdekes bankfuzióról tesznek jelentést. A jelentések szerint a Hitelbank egyesül a Leszámitoló és Pénzváltó Bankkal és az új intézet neve Magyar Általános Hitel- és Leszámitoló Bank lesz. Elnöke báró Ullmann Adolf, alelnöke és vezérigazgatója báró Madarassy-Beck Marcell, a helvettes vezérigazgatója pedig Kornfeld Pál lesz. Fuzióról tárgyal még a Hazai Bank a Pesti Hazaival, a Magyar-Német Bank az Iparbankkal és a Gazdabankkal.

„Isten veled Böske!”

Öngyilkosság zeneszó mellett. — Tragikus halál a kávéházban.

Somborból jelentik: Tegnap este revolverlövés riasztotta meg a Sloboda-kávéház közönségét s az egyik asztalnál ülő vendég vé-

res fejfel bukott a padlóra. A rendőri nyomozás megállapította, hogy az öngyilkos Bolics Száva huszonöt éves sztapári földbirtokos, kétfel három nappal ezelőtt érkezett Dubrovnikból Somborba és a Sloboda-szállodában vett lakást. Magaviselete egyáltalán nem keltett feltűnést és csak egy sombori nőismerősének társaságában lehetett látni. Este tizenegy órakor be ment a Sloboda kávéházba, ott egy fehér kávérendelt, néhány perc múlva pedig odaszólt a cigányoknak, hogy keringőt játszó. A zeneszék Bolicsnak kezdtek játszani, aki egyszerre *revolvert vett elő és föbelötte magát.* A fiatalember véresen bukott le a székről, a zene elhallgatott, a vendégek és pincérek rémülten csoportosultak a sebesült körül. Csakhamar megjelent Ledetics rendőrka-

Az aradi APOLLO mozgószínház

D'Ennery és Cormon világhírű drámája filmen.

D. W. Griffith leghe-rezesebb rendezése.

A két árva

(árva a viharban)

Életkép 2 részben.

Főszerepben: Lillian és Doroty Gisch.

Első rész:	Második rész:
14 kedd	19 vasárnap
15 szerda	20 hétfő
16 oszütörtök	21 kedd
17 péntek	22 szerda
18 szombat	

Jegyeket bármelyik nap 9 órai előadására elővetelben árusít az aradi APOLLO pénztára.

Az aradi Uránia mozgószínház

keddtől — péntekig
D. W. Griffith világfilmje

INTOLERANCE

a szeretet harca a türelmetlenséggel — régen és ma, évszázadokon keresztül. Filmremekmű 8 felvonásban.

Értesítés!

Miután ezen filmremek vetítése teljes 2 órát vesz igénybe, ezért az előadások kivételesen

5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Jegyek elővetelben kaphatók.

A filmremek kíséző zenéje

1. W. A. MOZART: Don Juan
2. F. SCHUBERT: „H“ moll Simphonia.
3. P. LINCKE: Vénus auf Erden.
4. E. BACH: A levegő leánya.
5. E. AUBER: Fekete Dominó.
6. B. LÜLING: Indische Suite I-II.
7. GRIEG: Peer Gynt-Suite I.

Mindennemű szőrmeárak leg-**I. NAGY SZÜCS** üzletében, ARAD, Strada
Jutányosabban beszerezhetők Alexandri (Salacz-uca) 5. sz.

pitány és Csokics detektívönök, akiknek intézkedésére Bolicsot kórházba szállították, ahol éjjel két órákor meghalt.

A rendőri nyomozás nem tudta az öngyilkosság okát megállapítani. Bolics levelet nem hagyott hátra, a kávéházi asztalra — mielőtt föbelötte magát — a következő szavakat írta fel: „Isten vedd Böske!“ Zsebében irást nem találtak, mindössze egy dollár volt nála.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Felolós szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF

NYILTTER.

Makedden

este nyilik meg

Arad legujabb látványossága, a

Városi kávéház

teljesen ujonnan alakítva, pazar eleganciával berendezve.

Minden este Körösey Dudas

Erdély legkedveltebb orgányzenekara muzsikál.

Kérjük mindenek előtt az „OJA“ készítményeket

- „OJA“ Ojadont fogpaszta,
- „OJA“ arckrém,
- „OJA“ sósborszesz,
- „OJA“ ajakkenőcs,
- „OJA“ arcfesték,
- „OJA“ toalet viz
- „OJA“ Lotton,
- „OJA“ hajviz,
- „OJA“ szárviz,
- „OJA“ borotváló szappan.

Iroda: BUCUREȘTI, Șerban voda 115. 5709

Feltűnő olcsó házajánlatok

Haász Albert irodájától, Arad, Str. Romanului (Zrinyi-u. 5.)

Belvárosban emeletes bérház 4 modern lakással, 5 kisebb lakással. 6rftsi nagy kerttel, 725 ezer. — Magas földszintes 3 lakásos, 2 uccára nyíló ház, elfoglalható 4 szobás, parkettás, fürdőszobás lakással, 700 ezer. — Nyolc lakásos, földszintes ház elfoglalható 4 szobás, fürdőszobás lakással, nagy kerttel, 575 ezer lej. — Adómentes magánház 3 szobás, előszobás, fürdőszobás lakással 425 ezer lej. — Magas földszintes, 3 lakásos ház, elfoglalható 4 szobás, fürdőszobás lakással 475 ezer lej. — Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) közelében 3 lakásos ház elfoglalható 4 szobás, fürdőszobás lakással, 550 ezer lej. — Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) közelében emeletes, 4 lakásos ház 600 ezer lej. — Piața Avram Iancu (Szabadság-téren) emeletes üzletház 750 ezer lej. — Belváros közelében magas földszintes ház elfoglalható 3 szobás, fürdőszobás lakással, 340 ezer lej. — Magánház 3 szobás lakással, parkirozott udvarral, vízvezetékkel 290 ezer lej. — Magánház elfoglalható 4 szobás lakással 270 ezer lej. — Négy lakásos bérház 155 ezer lej. — Emeletes és földszintes bérházak együttesen 325 ezer lej. — Ezenkívül kisebb és gazdálkodásra alkalmas házak nagy választékban. — Hengermalmok, műmalmok, gőzmalmok, kedvező fizetési feltételekkel. — Szőlők a hegyvidék kőnával és felszereléssel 2-20 holdig. — Fűszerüzletek, vendéglők, bármilyen üzletnek alkalmas helyiségek eladóak. 1F529

— Műveszi fénykép felvételek. — Aquarellek és nagytások a legszebb kivitelben eszközöztetnek. — **Steinitzer Dezső** fotó műintézet Arad, Bul. Reg. Maria 20.

HARISNYA még mindig a régi olcsó árban és **BOGYO A.** Arad, Str. Emilescu 13. szám minden színben órna, fától, főr és pamut minőségben, 20 lejtől 148 lejtig. Férfi és gyermek harisnyák 18 lejtől, gyermek szettjelek 90 lejtől. — Női jumperok és jumper pamutok, rövidárak stb. nagy választékban. 4936

Szőnyegek, sezlontakarók, asztal-ágygarnitúrák a legjutányosabban beszerezhetők: **Lissem Sándor** confeció és nődivat üzletében Arad Piața A. Iancu (Szabadság-tér) 2.

Olcsó árak! Ellensége!

DORMA cluji kötszövőgyár lerakata a Weinberger-féle cipőüzletben:

Nagy választék elsőrangú kötszövőárúknak, női ruhák, kosztümök, jumperok, szwaetterek és gyermekruha garnitúrákban.

Harisnyák legujabb divatszínekben, mélyen leszállított árakban kaphatók.

Selyem floor harisnyák már 80 lejtől is kaphatók: 5818

F. SAMUTERUS Weinberger-féle cipőüzlet Arad, (Fischer Elize-palota.)

„Dorma“ cluji kötszövőgyár lerakataiban elsőrangú kötöttárúk és harisnyák legujabb divatszínekben bámulatos **olcsó árakban** kaphatók: 5777

Weinberger cipőüzletben, Arad, Fischer Eliz. palota.

Háztelkek

kedvező fizetési feltételek mellett eladóak, továbbá: egy kis magánház azonnal elfoglalható lakással Lej 80.000, egy magánház azonnal elfoglalható 3 szobás lakással Lej 160.000. Cim: Szabó drogéria Arad, (Fischer Eliz. palota.) 581

a saját pénzének az, aki a kiérett vilánygőit nem viszi **Schwarz** üveg-gösz, Arad, Piața Plevnei I. (Árpád-tér), ahol **UJAKRA** becsesérik ráfizetéssel. Üveg- és porcellán ragasztás, ablaküvegezés, képerreztetés 25% a napi áron alul, üveg- és porcellán árak nagyválasztékban. 5798

Chisinena (Kisjenőn)

gyönyörű magánház, mely áll bathszobás, fürdőszobás, parkettás lakásból, zárt folyosó, hozzátartozó parkirozott nagy virágos udvar és gazdasági udvar, gazdasági épületekkel, nagy szőlő és gyümölcsös-kerttel, 450.000 lejtől eladó. Lakás azonnal elfoglalható. Lakásban bevezetett telefon van. — Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5759

10 to. Plattformwagen 760 spurig

10 to. Doppeltrucks 760%

Stahlgussräder S. M. Qualitét 300, 350, 400 im 450 m/m Durchm bei

günstigen Preisen und Zahlungsbedingungen aus Vorrat lieferbar.

Räder sowie Musterwagen am hiesigen Lager für Besichtigung.

Ferrostaal A. G. Oradea-Mare, Strada Saguna (Kapucius-u.) No. 2. 5793

Egy teljesen új komplett világos hálószoba, elköltözés miatt eladó. Ertekezni Goldstein Lajos divataruházába, Arad, Strada Brajanu (Weitzer-u.) 5804

Ghiorocon

6 1/2 holdas szőlő 10 holdas szántóval, szép 3 szobás ujonnan épült házzal, nagy pincével, felszereléssel, olcsón eladó. — Cim: Wallinger hirdetőjében, Arad.

4424

VESZEK

nagyban waggontételben is zsirt, szalonnát, babot, aszalt szilvát, szilvalekvárt és hizott sertéseket.

Ajánlatokat: „Garantált áru“ jeligére az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 5768

Piața Avram Iancu (Szabadság-tér)

egyik legforgalmasabb mellékucájában egy emeletes bérház, átvehető 4 parkettás szobás, elő-, fürdő- és cselédszobás lakással eladó. Meghízott: URANUL-iroda Arad. fúpostáival szemben. 10058

Vashordó

200 l. tartalommal, festett, teljesen új, masszív gördülő gyűrű és vébrabronccsal nagyobb mennyiségben jutányos áron eladó. Rudolf Moisse 7085. Oligén-gyár Arad, Telef. 505.

Wallinger-iroda heti jelentése! Kinálat:

A régi Turay-csárda 6 holdas szántóval. — A tornyai úton 10 holdas konyhakertészet. — Aradon, a belváros legforgalmasabb uccájában több bér- és magánház elfoglalható 3-6 szobás lakással. — Aradon a külvárosban gazdálkodásra, gyáralapításra alkalmas gyönyörű magánházak. — Hejyben és vidéken több jömeneteli szálloda, vendéglő, fűszerüzlet, esetleg házzal együtt. — Alig használt bőrgarnitúra, rövid zongora, ebédli-díván, cimbalom, olcsón eladó. Bővebbet WALLINGER-irodában Arad, Str. Unirei 13. (Fábián G.-ucca.) 15.100

Furnirutazó,

ki butorszakmában jártas, német és román nyelvet bírja, felvétetik 5787

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár R.-T.-nál Târgu-Mures (Marosvásárhelyt.)

Valódi angol szövetek telikabát, raglán ruhaszövet **Székelynél,** Arad, Piața Avram Iancu 20 (Szabadság-tér). 4958

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díj szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 6 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelölni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szögig háttérnap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.

Alkalmazás.

JÓ CSALADBÓL való, intelligens kisasszonyt keresek 12 éves lánykámhoz. Képezdét végzettség, vagy románul tudók, előnyben részesülnek. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 900

ENGROSSISTA segéd keresetetik azonnali belépésre Ehrenfeld fűszerüzletében Arad. 5796

ELSŐRENDŰ női ruha varrást olcsón vállal Erky Jánosné Arad, Str. Mocioni (Orczy-ucca) 17. 5806

INTELLIGENTES deutsches Fräulein sucht Stelle zu Kindern. Adresse in der Administration des Aradi Közlöny. 5799

PÉNZTÁRNOKNÓ és gyakorlott irodista felvétetik. Sándor hírlapiroda Arad. 10.134

TANULÓLEÁNYOK felvétetnek, díjtalan szabástaniában részesülnek. Trébits szalon Arad, Strada Alexandri (Salacz-ucca) 6. 10.134

GYAKORLOTT, ügyes fizetőleányok és tanulóleányok fizetéssel felvétetnek Menzer, női confection üzletben Arad, Bul. Regele Ferdinand 40. 5815

HÁZMESTERPÁR, gyermektelen, az asszony takarítson, lakás, fűtés, világítás és fizetés mellett felvétetik. Bővebbet Haász hirdető-iroda Arad, Str. Románulul (Zrinyi-ucca) 5. 16.528

GURAHONTI üzemünkhöz nőtlen mozdonyvezetőt keresünk. Jelentkezni „Patria” S. A. Româna pentru exploatare lemnerol Arad, Bulev. Regele Ferdinand 52. sz. 5818

Lakás.

KAPUALATTI különbejáratu szobát keresek jó fizetés mellett. Ajánlatok Löbl hírlapirodába Arad küldendők. 5797

BUTÓROZOTT szoba, konyahasználattal, gyermektelen házaspárnak kiadó. Arad, Str. Dragoş Vodă (Szekeres-ucca) 7. szám. 5800

Vétel és eladás.

HATOS magánjáró cséplőgarnitúra eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5802

JUTÁNYOS ÁRON eladó jókarban levő gyermekágy. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 700

ELADÓ Pallas-Lexikon, foteilok, kokszenemence. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5809

PERZSA SZÖNYEG, nyest boa, városi bunda, perzsa sapka, férfi és fiú télikabátok, arany kézlógomb, antik nyakék, 12 és 6 személyes ezüst evőeszközök, személyes étkező servise, szőnyeg, kézimunkák, Biedermayer-szalom, külföldi szalonok, kredencek, szekrények, könyvszekrények, fotelek, íróasztalok, tükrök, dísz tárgyak, festmények, ingóra, hintaszék, stb. eladó. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

BIZOMÁNYBA VESZÉK complete szoba-berendezéseket, butorokat darabszámba, szőnyegeket, ezüst, mü, antik, bronz és dísz tárgyakat, ékszereket, festményeket, fehérneműeket, szőrméket stb. — Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca.) I. em. jobb. 1000

DOMBORNOMÁSU névjegyek, levélpapírok minden papírüzletben beszerezhetők. 4352

NAGY ÜSTHÁZ üsttel eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 600

STOCK MOTOREKE romániai képviselő és alkatrészek gyári lerakata „Hercules” gépgyár. Rohlik Ferenc Timisoara. Telefon 724. 5557

BUTORRAKTÁRÁMBAN ebédlők, háloszobák olcsóáron kaphatók Wiegenfeld, Arad Str. Eminescu Deák Ferenc-ucca) 6. szám. 873

Oszi szövetek és bélesárk a legolcsóbban

Welsz Armin divatruházában szereshetők be Arad, Piaţa Avram Iancu 18. sz. (Szabadság-tér). 5099

Ezüst tárgyakért ékezerékért, termékek arany és ezüstért, müfogakért igen magas árakat fizet **KUN JÓZSEF** ékszerész Arad, Bulv. Regina Maria

Reithoffer-féle gummikabátok érkeztek!

Gummi kabát . . . . . Lej 960.—
Fregoli gummikabát Lej 2250.—
Férfi öltöny . . . . . Lej 1650.—
Férfi raglán . . . . . Lej 2450.—
Börkabát . . . . . Lej 3850.—

Muzsay József férfi-, fiu- és gyermekruha telepe Arad—Nagyvárad. 5876

HAJAT VESZÉK

Fischer János modern hajmunka vállalat. Arad, Str. Marasesti (v. Kosuth-u.) 24.

Ingatlan.

ARAD, Strada Episcopul Radu 23. (Magyar-ucca) sarok, modern üzletház, korlátlan italmérséssel eladó. Az egész ház azonnal üresen átvehető. Értekezhetni ugyanott háztulajdonosnál. 5808

Uzletek.

HARMINC ÉV óta fennálló üzlet és korcsma eladó, vagy bérbeadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5801

PINCEHELYISÉG, 20 méter hosszú, bármilyen ipari üzemnek megfelelő, kiadó. Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 27. 10.134

ELADÓ egy nagyforgalmu fa és szén-üzlet Aradon a Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 19. sarok. Esetleg raktárnak, fűszerüzletnek, bádigos műhelynek vagy ékszerüzletnek is átalakítható. 5790

AUTOGARAGE átalakítható műhelynek, átadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5816

Oktatás.

FRANCIA, ANGOL órákat vennék perfect nyelvtanárától. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3000

NÉMET, francia oktatást és zongora órákat adok. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5807

Ellátás.

HÁROM-négy uriember kitünő ebéd és vacsorát kaphat uricsaládnál a város központjában. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5812

NÉGY-ÖT dísztingvált uriember elsőrendű ebédet kaphat napi 50 lejért belvárosban. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5814

Különféle.

ASSZONYOK, leányok részére gyorsan és pontosan elsajátítható állandó varró és szabásati tanfolyam az esti órákban is Arad, Str. Eminescu 6. 2348

KIS istállót keresek november 1-ére. Ajánlatokat kér Ehrenfeld fűszerüzlete Arad. 5795

TEÁSKANNNA
„tartalomdús”
AZÉRT, LEGOLCSÓBB ÉS EGYUTTALAN LEGFINOMABB TEA HASZNÁLATBAN

Nagyforgalmu sarok fűszerüzlet a belvárosban, vezetés hiánya miatt, előnyös feltételekkel bérbeadó. Megbízott URANUL-iroda Arad, főpostával szemben. 16.059

Női divatszalon a belvárosban, 2 szoba, előszobás lakással, berendezéssel, havi 2500 lejért bérbeadó. Megbízott URANUL-iroda Arad, főpostával szemben. 16.059

Külvárosi fűszerüzlet berendezéssel, áruval, egyszoba, konyhas lakással 35.000 lejért eladó. Megbízott URANUL-iroda Arad, főpostával szemben. 16.059

Házhelyek Micelacán eladók. Bővebben: DEHELA, micelacai postahivatal. 5811

Tennisz flanel	37	lejtől feljebb
Divat flanellek	49	" "
Doubl flanellek	88	" "
Sima gyapju flanel	79	" "
Gyapju szövetek intézeti ruháknak	135	" "
Strappa szövetek férfi öltönyre	175	" "
Spricellat angol szövetek	290	" "
Velour kelmék női kabátra	395	" "
Covercost costum és kabátra	295	" "
Duble kelmék férfi kabátra	450	" "
Divatsikós alj-kelmék	115	" "
Divatsikós alj-kelmék tiszta gyapju	165	" "
Mintás Liberty kabátbélésnek	82	" "
Kockás saálkendők	145	" "
" " Hymalay	225	" "

és még sok itt fel nem sorolt cikk fel-tűnő olcsó árban

DEUTSCH
divatruházában Arad, Str. Neţlanu (Ferry-u.) 7. (Lukácsy-ház) 5617

Feltűnően Újabb küldemények érkeztek a legújabb olcsó árak! Őszi és téli felöltő és ruha widonságokban:

PLESZ központi női és gyermekfelöltő nagyruházába ARAD, a színház hátsó bejáratával szemben. **Kérem a címre figyelni!!!** 5471

Losonczy Lajos órás és ékszerész Arad, Piaţa A. Iancu (Szabadság-tér) I.

Nagy választék mindennemű arany és briliáns ékszerekben, ezüst dísz tárgyakban, evőeszközökben, fali- és zseborákbán. — Vesz legmagasabb árban aranyat, ezüstöt és briliánsköveket. Rudolf Mosse 7016

Legolcsóbb beszerzési forrás Schutz-nál Arad, Str. Eminescu 28-30. (Deák F. ucca). ahol kizárólag angol és brünni férfi szövetek, szabókellékek állandó nagy raktára

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavállalat.